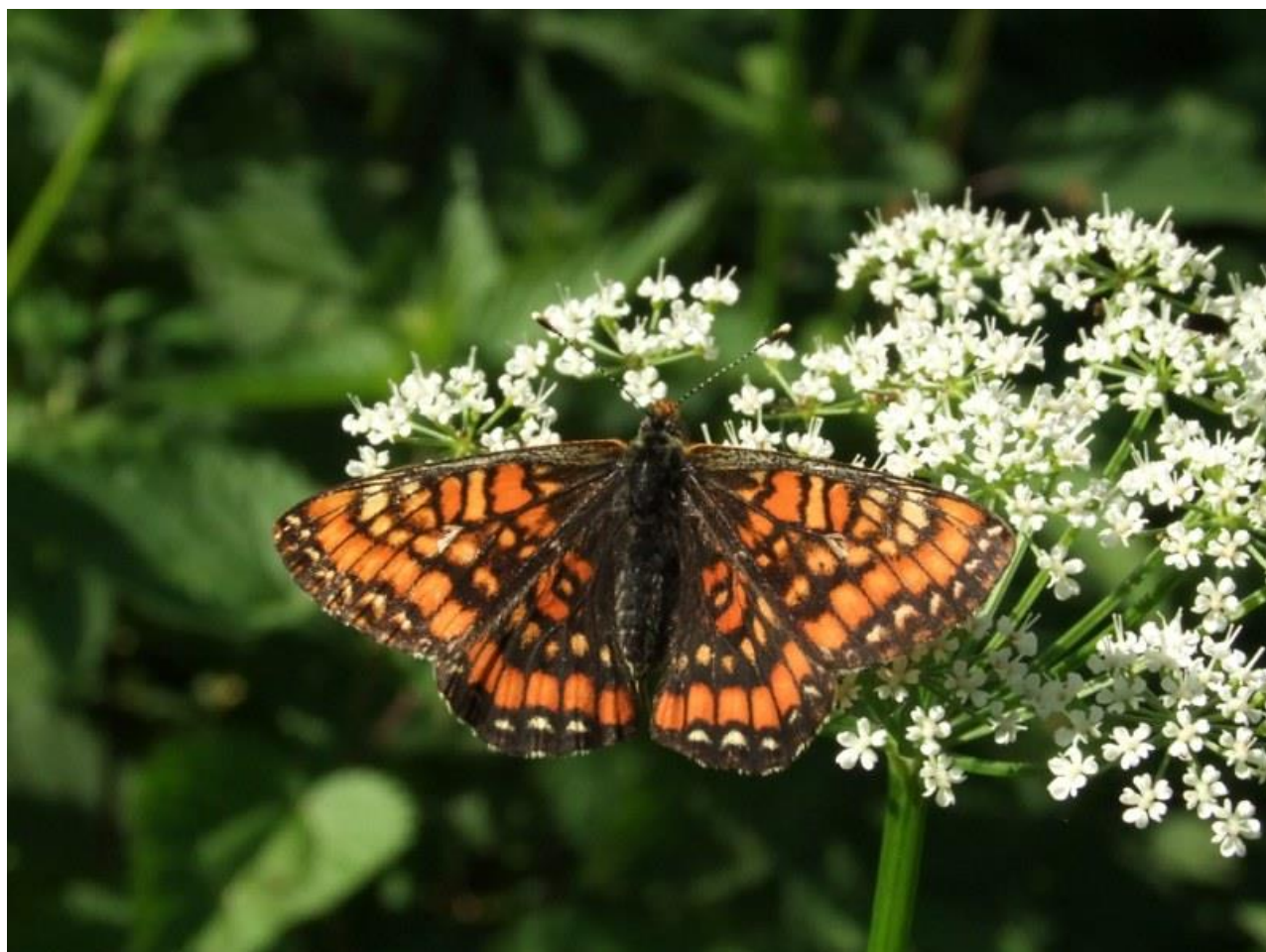

Przeplątka matura *Euphydryas maturna* (6169)

Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek:

Gatunek występuje tylko w regionie kontynentalnym

Koordynatorzy obecni i w poprzednim badaniu: Adam Malkiewicz

Eksperti lokalni obecni i w poprzednim badaniu:

obecni: Cezary Bystrowski, Marek Hołowiński, Marcin Kadej, Adam Malkiewicz, Ewelina Myśków, Krzysztof Pałka, Marcin Sielezniew, Adrian Smolis, Radosław Stelmaszczyk, Dariusz Tarnawski;

(w poprzednim badaniu: Cezary Bystrowski, Tomasz Ginszt, Marek Hołowiński, Marcin Kadej, Adam Malkiewicz, Ewelina Myśków, Krzysztof Pałka, Radosław Stelmaszczyk)

Rok/lata poprzednich badań: 2011

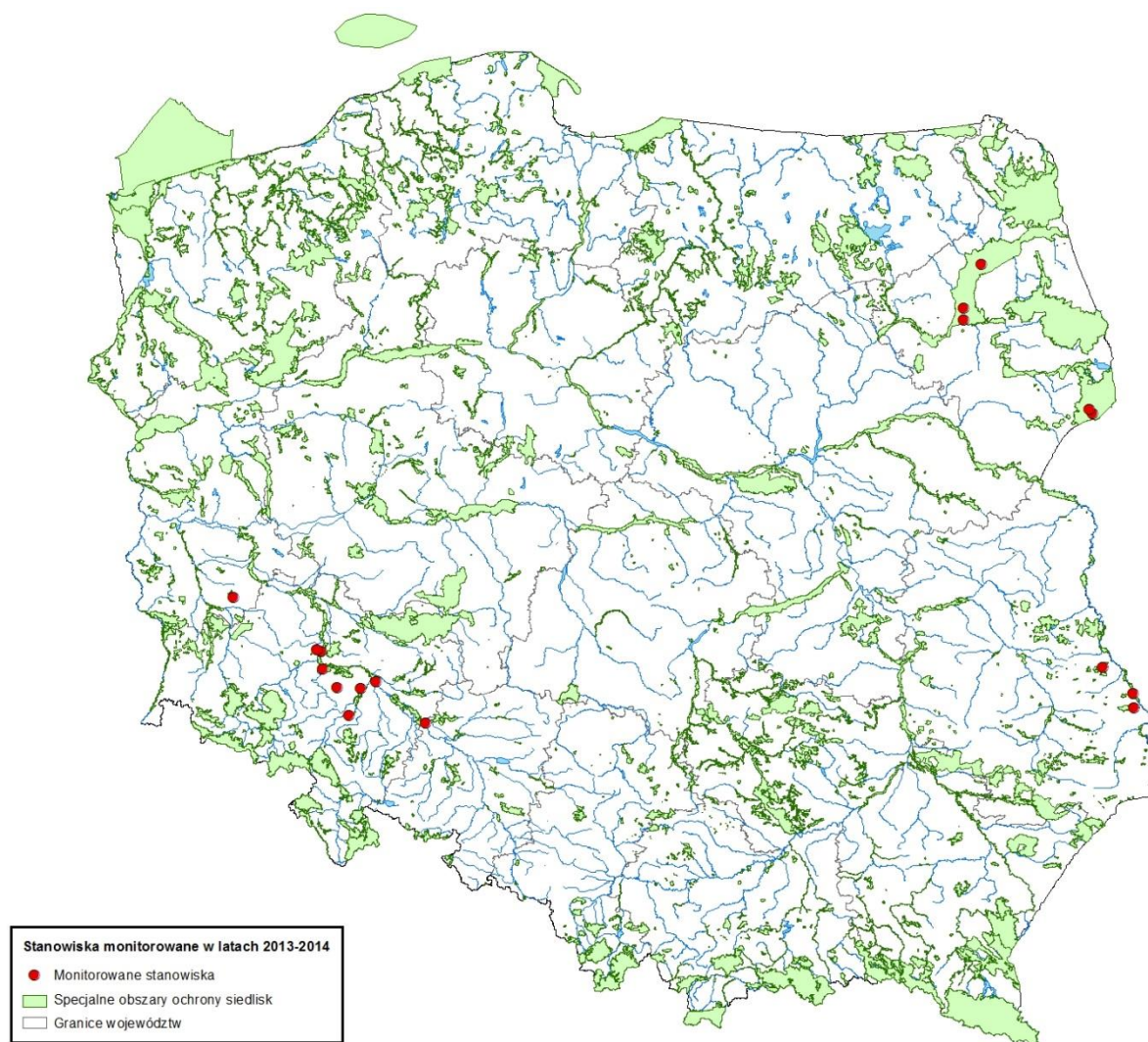
Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji

W roku 2011 monitoringiem objęte było 9 stanowisk, z których jedno przestało istnieć. Było to stanowisko Gr***w. W 2013 roku stanowisko to zostało objęte remontem wału nad Odrą. W 2014 roku zbadano 16 stanowisk (w tym 8 nowych), które obejmują większą część znanego rozmieszczenia gatunku i wydają się

stanowiąc dobrą reprezentację jego zasobów. Jednak w przypadku tak rzadkiego gatunku należałoby rozszerzyć działania monitoringowe na kilka innych stanowisk, w szczególności w południowo-wschodniej Polsce.

Wyniki badań

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach (16 stanowisk)

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony gatunku na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym (wartości w tabeli oznaczają liczbę stanowisk)

Parametr	Wskaźnik	Ocena (liczba stanowisk)			XX
		FV właściwa	U1 niezadowolająca	U2 Zła	
Populacja	Liczba obserwowanych osobników	1	3	12	0

	Indeks liczebności	1	1	10	4
	Izolacja	11	4	1	0
	Liczba oprzędów	0	2	14	0
Siedlisko	Baza pokarmowa gąsienic	2	7	4	3
	Ekspozycja słoneczna mikrosiedlisk	11	3	0	2

Populacja

Liczba obserwowanych osobników. Obserwowane liczby osobników na stanowiskach badawczych wyniosły w przypadku dorosłych motyli od 0 do 10. Na 6,25% stanowisk (tylko 1 z 16) liczbę obserwowanych osobników gatunku oceniono jako właściwą (FV). Jest to stanowisko łąki nad Ub***ą w woj. lubelskim. Na 3 stanowiskach (Po***y i Gi***n-B*** B, w woj. podlaskim i Kr***a w woj. lubelskim) ten wskaźnik oceniono na niezadowalający (U1).

Izolacja. Jednak już wskaźnik izolacja napawa pewnym optymizmem, ponieważ eksperci wskazali tylko 1 silnie izolowane stanowisko (Bo***a w woj. lubuskim), 4 z oceną U1 (mniej izolowane), a większość (68,7%) uznano jako właściwe (FV), czyli z dużym prawdopodobieństwem kontaktowania się z sąsiednimi stanowiskami.

Indeks liczebności. Ten wskaźnik nie był brany pod uwagę na wszystkich stanowiskach, gdyż zebrano zbyt mało prób ilościowych dla motyli dorosłych (niewystarczająca liczba kontroli w czerwcu). Dlatego też trudno porównać jego wynik z pozostałymi wskaźnikami oraz wynikiem z poprzedniego etapu monitoringu. Wskaźnik indeks liczebności wypadł na podobnym poziomie jak maksymalna liczba osobników, jednak mniej korzystny stosunek ocen U1 do U2 (1:10) spowodował jeszcze gorszą ocenę ogólną.

Liczba oprzędów. Liczba zaobserwowanych oprzędów, wahająca się w bardzo szerokich granicach od 1 do 50 na stanowisko, na zdecydowanej większości (87,5%) z nich (14 z 16) wypadła jako zła (U2), a tylko 2 (12,5%) jako niezadowalająca (U1). Ani jedno stanowisko nie otrzymało oceny właściwej (FV) – co wydaje się oceną wyraźnie zaniżoną. Nie można wykluczyć potrzeby skorygowania waloryzacji tego wskaźnika, np. obniżając dolną granicę oceny FV do zakresu: powyżej 6 oprzędów larw na 100 m transektu (dla stanowisk leśnych).

Siedlisko

Baza pokarmowa gąsienic. Na dwóch (Wi***ś-Z*** i Wr***w-L*** R*** w woj. Dolnośląskim) z ocenianych 13 stanowisk (12,5%) baza pokarmowa była oceniona na FV, a na 7 stanowiskach (43,7%) została oceniona jako niezadowalająca (U1). Sytuacja taka z pewnością ma związek z coraz bardziej powszechną w lasach chorobą jesionów wyniosłych, co podkreślali eksperci. Na pozostałych 4 stanowiskach bazę pokarmową określano jako złą (U2) – 25% stanowisk, oraz nieznaną lub nieocenianą (XX) na 3 stanowiskach. Ta ostatnia ocena wynikała z trudności w zastosowaniu wskaźnika w sposób zgodny z instrukcją w metodyce, z powodu całkiem innej rośliny żywicielskiej gąsienic (w Dolinie Biebrzy) oraz innego typu siedliska lęgowego (otwarte, łąkowe).

Ekspozycja słoneczna mikrosiedlisk. Ten wskaźnik siedliska na pozostałych stanowiskach oceniano najlepiej z wszystkich: 68,7% na FV, 18,7% na U1, 12,5% na XX. W warunkach opisanych powyżej (patrz:

baza pokarmowa) wystąpiła podobna trudność z badaniami ekspozycji mikrosiedlisk (oprzędów) na stanowiskach otwartych i półotwartych w Dolinie Biebrzy. Ponownie wskaźnik ekspozycji słonecznej okazał się mało czułym wskaźnikiem, gdyż występuje wyraźna preferencja do południowych, zachodnich i zbliżonych lokalizacji oprzędów gąsienic.

Generalnie wskaźniki dotyczące populacji wypadły nieco lepiej w ocenach we wschodniej Polsce, w porównaniu z zachodnią, ale te siedliskowe, np. baza pokarmowa i ekspozycja mikrosiedlisk oceniano nieznacznie wyżej w Polsce południowo-zachodniej. Należy zaznaczyć, że populację (metapopulację?) z Doliny Biebrzy trudno oceniać i porównywać z populacjami leśnymi z innych części kraju, gdyż w ramach opisanej w przewodniku metodyki wskaźniki zostały opracowane dla znanych wówczas (od 2011 r.) populacji i siedlisk leśnych (info M. Sielezniew, Uniw. Białystok).

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 2. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach oraz porównanie wyników badań

Zestawienie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w latach 2011 i 2014 (w wykazie pominięto zniszczone stanowisko Gr***w, monitorowane tylko w 2011 r.)

L.p.	Lokalizacja stanowiska (obszar Natura 2000 lub województwo)	Stanowisko	Oceny na stanowiskach							
			Populacja		Siedlisko		Perspektywy wy ochrony		Ocena ogólna	
			Wynik i poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
1.	Uroczyska Lasów Strzeleckich	Łąki nad Ub***ą	U1	U1	FV	FV	FV	FV	FV	FV
2.	Łęgi Odrzańskie	Ma***e	FV	U2	FV	FV	FV	FV	FV	U2
3.	Przeplatki nad Bystrzycą	Ok***e	U1	U2	U1*	FV	U1	U1	U1	U2
4.	Puszcza Białowieska	Po***a – składnica	XX	U2	XX	U2	XX	U1	XX	U2
5.	Dolina Widawy	Wr***w – L*** R***	FV	U1	FV	FV	U1	U1	FV	U1
6.	Łęgi nad Bystrzycą	Wr***w – R***	U2	U2	U1	U1	U2	U2	U2	U2
7.	Las Żaliński	Ża***n	U1	U2	U1	U1	U1	U2	U1	U2
8.	Puszcza Białowieska	Zi***a D***	XX	U2	XX	U2	XX	U2	XX	U2
9.	Grądy w Dolinie Odry	By***a O***	-	U1	-	U1	-	U1	-	U1
10.	Woj. Dolnośląskie	Wj***ś – Z***	-	U2	-	FV	-	FV	-	U2
11.	Woj. Dolnośląskie	Ch***z	-	U2	-	U2	-	U1	-	U2
12.	Poleska Dolina Bugu)	Kr***a	-	U2	-	U1	-	FV	-	U2
13.	Borowina	Bo***a	-	U2	-	U2	-	U1	-	U2
14.	Dolina Biebrzy	Gi***n-B*** B	-	U2	-	XX	-	U1	-	U2

15.	Dolina Biebrzy	Ka***e	-	U2	-	XX	-	U1	-	U2
16.	Dolina Biebrzy	Po***y	-	U2	-	XX	-	U1	-	U2
Suma ocen			2 FV, 3 U1, 1 U2, 2 XX	3 U1, 13 U2	3 FV, 3 U1, 2 XX	4 FV, 5 U1, 4 U2, 3 XX	2 FV, 3 U1, 1 U2, 2 XX	4 FV, 9 U1, 3 U2	3 FV, 2 U1, 1 U2, 2 XX	1 FV, 2 U1, 13 U2

*ocena zaniżona; zgodnie ze wskazówkami w przewodniku powinno być U1

Populacja

Z 16 stanowisk stanu populacji nie oceniono na FV na żadnym stanowisku. Aż 13 stanowisk oceniono jako U2 (np. Wr***w-R*** - dolnośląskie, Ża***n - lubelskie, Zi***a D*** - podlaskie) i dwa na U1 (By***a O***, Wr***w-L*** R***). Na zły stan populacji wskazywał przede wszystkim wskaźnik *liczba oprzędów* oraz wskaźniki *liczba obserwowanych osobników* i *indeks populacyjny*. Jedynie wskaźnik *izolacja* oceniony został na większości stanowisk jako właściwy.

Porównanie z wynikami poprzednich prac monitoringowych w roku 2011 (8 stanowisk było badanych w obu etapach prac) 2011 pokazuje regres populacyjny na większości porównywanych stanowisk. Drobną poprawę w stosunku do poprzednich badań populacji wykazuje tylko stanowisko Łąki nad Ub***ą (lubelskie), choć ocena ta sama (U1). Na 4 stanowiskach badanych w obu etapach prac (Ma***e, Ok***e, Wr***w-L*** R*** i Ż***n) oceny dla parametru populacja były niższe niż poprzednio. Na stanowisku Wr***w R*** nie odnotowano zmian stanu populacji. Na dwóch stanowiskach, gdzie w poprzednim etapie prac nie określono stanu populacji (Po***a-składnica i Zi***a D***), bo gatunku nie obserwowano, aktualnie oceniono go jako zły (b. mała liczba obserwowanych osobników).

Generalnie wskaźniki dotyczące populacji wypadły nieco lepiej w ocenach we wschodniej Polsce, w porównaniu z zachodnią, ale te siedliskowe, np. baza pokarmowa i ekspozycja mikrosiedlisk oceniano nieznacznie wyżej w Polsce południowo-zachodniej. Poza tym populację (metapopulację?) z Doliny Biebrzy, zasiedlającą tereny otwarte trudno porównywać z populacjami leśnymi z innych części kraju (info M. Sielezniew, Uniw. Białystok).

Ogólnie na gorsze od oczekiwanych oceny tego parametru wpływ mogła mieć niższa niż zakładana w metodyce liczba jednostkowych kontroli dorosłych owadów (imagines) – śr. 2-4 kontroli na stanowisku badawczym, co mogło przynieść niepożądany efekt przeoczenia szczytu pojawu motyli. Należy jednak pamiętać, że niezależnie od mniejszej liczby stanowisk badanych w roku 2011, wyniki z dwóch sezonów badań nie uprawniają do wyciągania wniosków odnośnie kierunku zmian w populacji.

Siedlisko

Stan siedliska oceniono jako właściwy jedynie na czterech z 16 stanowisk (Wi***ś Z***, Ma***e i Ok***e-dolnośląskie, Łąki nad Ud***ą - lubelskie). Cztery stanowiska zostały ocenione na U2 (np. Bo***a - lubuskie, Zi***a D*** i Po***a - podlaskie). Na pięciu stanowiskach stan siedliska oceniono jako niezadowalający: Kr***a (lubelskie) i By***a O*** (dolnośląskie). Na generalnie niskie oceny stanu siedliska wpływała głównie niewystarczająca baza pokarmowa (dostępność jesionu, rośliny pokarmowej motyla). Stanu siedlisk nie określono na 3 stanowiskach w Dolinie Biebrzy, co wynikała z trudności w ocenie wskaźnika baza pokarmowa w sposób zgodny z instrukcją w metodyce, z powodu całkiem innej rośliny żywicielskiej gąsienic oraz innego typu siedliska lęgowego (otwarte, łąkowe) w Dolinie Biebrzy.

Porównanie z wynikami poprzednich prac monitoringowych w roku 2011 (możliwe dla 8 stanowisk) pokazuje, że na żadnym ze stanowisk nie odnotowano pogorszenia się warunków siedliskowych. Na dwóch stanowiskach w Puszczy Białowieskiej (Po***a i Zi***a D***) skonkretyzowano oceny z XX (nieznany) na U2 (zły). Na 6 stanowiskach nie odnotowano zmian stanu siedliska, przy czym na 4 utrzymał się stan właściwy. Jest wśród nich stanowisko Ok***e, gdzie oceny sugerują poprawę stanu siedliska z U1 na FV; wynika to jednak tylko z zaniżenia oceny parametru w poprzednim etapie prac.

Perspektywy ochrony

Obecnie perspektywy oceniono jako właściwe na 4 z 16 stanowisk (np. Ma***e - dolnośląskie i Kr***a - lubelskie). Na 9 stanowiskach oceniono je jako niezadowalające (w tym: Gi***n B*** B- podlaskie, Ch***z i Ok***e- dolnośląskie). Na trzech stanowiskach perspektywy oceniono jako złe (Ża***n, Zi***a D*** - podlaskie, Wr***w R*** - dolnośląskie). Na tych stanowiskach negatywne oddziaływania wiążą się głównie z gospodarką leśną lub wodną na sąsiadujących terenach, a na stanowisku Łąki nad Ubrodowianką dodatkowo z ewolucją biocenotyczną. Głównym zagrożeniem związanym z gospodarką leśną jest wycinka drzew stwierdzona w pobliżu stanowiska i mogąca zagrażać siedlisku gatunku. Na stanowiskach monitoringowych: Ok***e, Wr***w - L*** R***, By***a O*** - dolnośląskie, Ża***n - lubelskie, , Po***a - składnica, , perspektywy zachowania gatunku należy określić jako niezadowalające (U1). Jako, że większość badanych populacji zasiedla tereny podlegające różnego rodzaju antropogenicznym przekształceniom, przewidywane zagrożenia polegają w głównej mierze na zmianie sposobu zagospodarowania terenu (wycinka zakrzewień, niewłaściwe zalesienia, a w mniejszym stopniu budowa urządzeń hydrotechnicznych). Niebagatelnym zagrożeniem jest zwiększanie presji na siedliska przeplatki poprzez do niedawna stosowane tam, totalnie działające środki ochrony lasu (pestycydy) oraz zwiększenie natężenia ruchu drogowego (i na poboczach - składnicach drewna), w tym intensyfikacja prac leśnych np. zrywkowych. Na stanowisku Wr***w - R*** perspektywy określono jako złe (U2) z uwagi na niską liczebność populacji i nieznane możliwości imigracji osobników z pobliskich kompleksów leśnych. Z kolei dwa stanowiska Bo***a (lubuskie) i Zi***a D*** (Puszcza Białowieska) mają perspektywy ochrony na ocenę złą (U2), ale każde z innych powodów. Pierwsze ze względu na słabe odnowienie naturalne i izolację stanowiska oraz zbieg szkodliwych czynników naturalnych i gospodarczych, drugie głównie z powodu sukcesji naturalnej, zacienienia i zarośnięcia poboczy drogi.

Generalnie, największe zagrożenia dla gatunku są związane z sukcesją ekologiczną (przekształcenie luźnej mozaiki zarośli oraz heliofilnych roślin zielnych w zwarte zbiorowiska leśne). Zagrożeniem na mniejszą skalę jest usuwanie nalotu jesionowego i „jesionów – matek” z uwagi na szerzącą się niezdiagnozowaną chorobę tego gatunku drzewa. Drzewa chore (podsychające) lub zdradzające objawy choroby (zwiędłe i suche pędy wierzchołkowe) są wycinane jako potencjalne rozsadniki choroby.

Porównanie ocen perspektyw ochrony z dwóch etapów monitoringu, dotyczące 8 stanowisk, wykazało, że na 5 stanowiskach oceny pozostały bez zmiany, przy czym tylko na 2 są to oceny FV. Tylko na jednym stanowisku (Ża***n) parametr ten oceniono gorzej niż w poprzednim etapie prac (nasilone zamieranie jesionu, pogarszający się stan bazy pokarmowej). Skonkretyzowano oceny perspektyw na 2 stanowiskach w Puszczy Białowieskiej, gdzie nie oceniono ich w poprzednim etapie prac (XX).

Ocena ogólna

Spośród 16 stanowisk monitorowanych w roku 2014 na 13 stan ochrony został oceniony jako zły (np. na stanowiskach Wr***w-R*** - dolnośląskie, Ża***n - lubelskie, Zi***a D*** - podlaskie). Na dwóch stanowiskach stan gatunku został oceniony jako niezadowalający (np. By***a O*** na Dolnym Śląsku). Tylko w przypadku Łąki nad Udobrowianką ocena ogólna była właściwa FV, pomimo niezadowalającej oceny stanu populacji (trzy wskaźniki na FV, tylko liczba oprzędów U1). Decydujący wpływ na bardzo niskie oceny ogólnego stanu ochrony miały oceny stanu populacji (przeważały oceny złe U2). Stan siedlisk oceniono znacznie lepiej niż stan populacji. Perspektywy ochrony ocenione były lepiej niż stan populacji, ale i tak na 12 stanowiskach określono je jako niewłaściwe (przeważały jednak oceny U1, a nie U2 jak w przypadku populacji).

Porównanie ocen ogólnych dla 8 stanowisk badanych w obu etapach prac wykazało, że pozostały one bez zmian tylko na dwóch stanowiskach (Łąki nad U*** i Wr***w-R***), a na 6 były niższe niż w roku 2011. Gorsze oceny ogólne wynikały przede wszystkim z gorszych ocen stanu populacji. Przyczyny są niejasne, gdyż stan siedlisk pozostał praktycznie bez zmian. Przyczyn można upatrywać w niekorzystnym zbiegu czynników abiotycznych w roku 2013 (wiosenne opady deszczu i powódzie), ewentualnie w naturalnych (?) cyklicznych zmianach liczebności (spadek po szczytowej fazie wzrostu w latach 2010-2011).

Zestawienie ocen wskaźników na obszarach Natura 2000 (*tam gdzie to jest robione*)

Tab. 3. Wskaźniki na obszarach Natura 2000 (11 obszarów)

Zestawienie ocen wskaźników dla gatunku na badanych obszarach N2000 (lub innych, jeśli przewiduje to metodyka monitoringu) w regionie biogeograficznym kontynentalnym; wartości w tabeli oznaczają liczbę obszarów

Parametr	Wskaźnik	Ocena (<i>liczba obszarów</i>)		
		FV właściwa	U1 niezadowalająca	U2 zła
Populacja	liczba obserwowanych osobników	0	2	5
	indeks liczebności	0	0	5
	izolacja	3	2	2
	liczba oprzędów	0	2	5
Siedlisko	baza pokarmowa	0	5	2
	ekspozycja słoneczna mikrosiedlisk	5	2	0

Populacja

Liczba obserwowanych osobników. Przeważają oceny złe tego wskaźnika, co wynika bezpośrednio ze złych ocen na poszczególnych stanowiskach. Brak jest ocen właściwych również w obszarze Uroczyska Lasów Strzeleckich gdzie na jednym stanowisku odnotowano ocenę FV dla parametru populacja. Ocena ta wynika z faktu, że monitorowane stanowisko nie odzwierciedla w pełni wartości tego wskaźnika w obszarze.

Indeks liczebności. Oceny są zbliżone do powyższego wskaźnika i na ich ukształtowanie mają wpływ analogiczne przyczyny. Indeks liczebności na ogół oceniono jako zły natomiast dla większości obszarów go nie określono gdyż wymaga on szczegółowych badań w obszarze.

Izolacja. Izolacje na części stanowisk oceniono jako właściwą, ze względu na niewielką odległość między stanowiskami i potencjalnymi siedliskami. Na większości obszarów nie został jednak oceniony ze względu na brak odpowiednich danych.

Liczba oprzędów. Podobnie jak inne wskaźniki stanu populacji została oceniona na ogół jako zła lub niezadowalająca. Na części obszarów ze względu na brak odpowiednich danych nie oceniono tego wskaźnika.

Siedlisko

Baza pokarmowa. Oceniona na siedmiu obszarach. Przy czym na pięciu jako niezadowalająca a dwóch jako zła. Na pozostałych obszarach brak było możliwości oceny wskaźnika, z powodu braku odpowiednich danych.

Ekspozycja słoneczna mikrosiedlisk. W przeciwieństwie do poprzednich wskaźników, ten łatwiej ocenić w skali obszarów Natura 2000 gdyż nie wymaga szczegółowych badań terenowych. Na pięciu obszarach oceniono go jako właściwy natomiast na dwóch wykazał ocenę niezadowalającą. Nie oceniono go dla czterech stanowisk, ze względu na znikoma wiedzę o położeniu mikrosiedlisk gatunku.

Podsumowanie i porównanie ocen stanu ochrony gatunku, w tym jego parametrów w obszarach Natura 2000

Tab. 4. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach N2000 i porównanie wyników badań
Zestawienie ocen parametrów stanu ochrony gatunku na badanych obszarach N2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w latach 2006-2011 i 2013

Obszary N2000	Oceny dla obszarów N2000							
	Populacja		Siedlisko		Perspektywy ochrony		Ocena ogólna	
	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań	Wyniki poprzednich badań	Wyniki obecnych badań
Uroczyska Lasów Strzeleckich	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
Łęgi Odrzańskie	XX	U2	XX	FV	XX	FV	XX	U2
Przeplatki nad Bystrzycą	XX	U2	XX	U1	XX	XX	XX	XX
Puszcza Białowieska	XX	U2	XX	U1	XX	U2	XX	U2
Dolina Widawy	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX
Łęgi nad Bystrzycą	U2	U2	U1	U1	U1	U2	U2	U2
Las Żaliński	U2	U2	U1	U1	U1	U2	U2	U2
Grądy w Dolinie Odry	-	U1	-	U1	-	U1	-	U1
Poleska Dolina Bugu	-	XX	-	XX	-	XX	-	XX
Borowina	-	U2	-	U2	-	U1	-	U2
Dolina Biebrzy	-	XX	-	XX	-	XX	-	XX
Suma ocen	2 U2, 5 XX	1 U1, 6 U2, 4 XX	2 U1, 5 XX	1 FV, 5 U1, 1 U2, 4 XX	5 XX, 2 U1	1 FV, 2 U1, 3 U2, 5 XX	2 U2, 5 XX	1 U1, 5 U2, 5 XX

Populacja

Stan populacji na większości obszarów był w roku 2011 nieznanym. Obecnie przeważają oceny U2. Prawdopodobnie jednak nastąpiło pewne pogorszenie stanu populacji, na co wskazują oceny na stanowiskach w monitorowanych obszarach Natura 2000. Dla dwóch obszarów, gdzie dokonano oceny stanu populacji w obu etapach prac („Łęgi nad Bystrzycą” i „Las Żaliński”) oceny nie uległy zmianie (U2). O pogorszeniu decydowała głównie liczba obserwowanych osobników, która uległa zmniejszeniu w stosunku do poprzednich badań.

Siedlisko

Nie wykazano pogorszenia się stanu siedliska na obszarach Natura 2000; natomiast w wielu przypadkach, gdzie w 2011 roku stan siedlisk uznano za nieznany obecnie ma ocenę U1. Tylko na jednym obszarze (Łęgi Odrzańskie) stan siedliska oceniono obecnie jako właściwy (poprzednio XX). Dla dwóch obszarów, gdzie dokonano oceny stanu siedliska w obu etapach prac („Łęgi nad Bystrzycą” i „Las Żaliński”) oceny nie uległy zmianie (U1).

Perspektywy ochrony

Porównując otrzymane w 2014 roku wyniki dla dwóch obszarów ocenionych również w 2011 r., można stwierdzić, że obszary „Łęgi nad Bystrzycą” i „Las Żaliński” oceniono tym razem surowiej niż poprzednio (zmiana z U1 na U2). Zmiany parametru perspektywy ochrony w tych dwóch obszarach w stosunku do poprzedniego etapu monitoringu, mają związek z postępującym charakterem grzybowej choroby jesionów (zjawisko zamierania jesionu), co w konsekwencji pogorszy jakość siedliska gatunku. Generalnie, w 2014 r. perspektywy oceniono jako właściwe tylko dla 1 obszaru (Łęgi Odrzańskie), dla 5 obszarów jako niewłaściwe (przede wszystkim z uwagi na stan siedlisk i stwierdzane zagrożenia) i dla 5 jako nieznane (XX) z powodu braku dostatecznej informacji o siedlisku i zagrożeniach gatunku w skali obszarów.

Ocena ogólna

Wśród 11 ocenianych obszarów Natura 2000 konkretne oceny eksperci zdecydowali wystawić sześciu obszarom, z czego jeden (Grądy w dolinie Odry) otrzymał U1, a pozostałe pięć dostały ocenę U2. Dla kolejnych pięciu obszarów wystawiono oceny XX (z braku dostatecznej liczby danych o gatunku w skali obszarów). Pozostałe oceniane poprzednio obszary miały w 2011 r. oceny XX (nieznane). Z kolejnych czterech nowych w tym monitoringu obszarów N2000 dwa mają oceny XX (Poleska Dolina Bugu i Dolina Biebrzy), Borowina oceniona jest na U2, a Grądy w dolinie Odry otrzymały ocenę U1. Ten ostatni obszar jest zatem najwyżej ocenionym dotąd obszarem w Polsce ze względu na obecność przeplatki maturny, a mimo to ocena jest niezadowolająca (U1).

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 5. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań (16 stanowisk)

Podsumowanie aktualnych oddziaływań dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego) i porównanie z latami 2006-2008

Kod	Oddziaływanie	łącznie liczba monitoro- wanych stanowisk	Wpływ po- zytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)			Czy oddziaływanie było stwierdzone w poprzednich badaniach tak- podać liczbę/nie
			A	B	C	A	B	C	A	B	C	
A03	koszenie / ścinanie trawy	16	1		3							Nie
A03.01	intensywne koszenie lub intensyfikacja	16							2			Nie
A07	stosowanie biocydów, hormonów i substancji	16									1	Nie

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2013-2014

	chemicznych											
A10.01	usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej	16							1			Nie
B01	zalesianie terenów otwartych	16							1			Nie
B02.01.01	odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)	16	1									Nie
B02.01.02	odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzone)	16							1			Nie
B02.02	wycinka lasu	16							1		1	Tak-1
B02.03	usuwanie podszytu	16							1			Nie
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew	16									2	Nie
B02.05	nieintensywna produkcja drewna (pozostawienie martwych / starych drzew)	16	1									Nie
B02.06	przerzedzenie warstwy drzew	16		1								Nie
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	16									1	Nie
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	16									1	Tak-2
F05.06	zbieranie w celach kolekcjonerskich	16							2			Tak-1
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych	16								1		Nie
G01.03	pojazdy zmotoryzowane	16								1		Nie
G05.07	niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	16							1			Nie
I01	nierodzone gatunki zaborcze	16							1	1	1	Nie
I02	problematyczne gatunki rodzime	16							1			Nie
J03.02.01	zmniejszenie migracji / bariery dla migracji	16								2		Nie
K02	Ewolucja biocenotyczna,	16							1		1	Nie

	sukcesja											
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	16									2	Nie
K04.03	zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	16							4	1	1	Tak 4
K05.01	zmniejszenie płodności / depresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt	16							1			Nie

Lista oddziaływań stwierdzanych na stanowiskach monitoringowych przeplatki matorny jest dość długa (ponad 20), ale większość z nich notowano jedynie na pojedynczych (1-2) stanowiskach.

Większej liczby stanowisk dotyczyło jedynie negatywne oddziaływanie „zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)” – 6 st.; chodzi tu o chorobę jesionów, rośliny żywicielskiej gatunku, powodującej ich zamieranie oraz pozytywne oddziaływanie - koszenie/ściananie trawy na terenach w sąsiedztwie miejsc lęgowych przeplatki matorny – 4 st. Takie oddziaływanie ma pozytywne skutki dla utrzymania odpowiedniej bazy pokarmowej dla motyli na stanowisku.

Wśród pojedynczo stwierdzanych oddziaływań jest kilka związanych z gospodarką leśną, mające znaczenie zarówno negatywne (wycinka lasu, usuwanie martwych i umierających drzew), jak i pozytywne (nieintensywna produkcja drewna/pozostawienie martwych/starych drzew oraz odnawianie lasu po wycince). Inne, pojedynczo notowane oddziaływania to np. ewolucja biocenotyczna/sukcesja i zmiana składu gatunkowego (sukcesja), zmniejszenie płodności/depresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt, czy pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych, zbieranie w celach kolekcjonerskich.

Monitoring był powtarzany na 8 z 16 monitorowanych obecnie stanowisk. Większość istotnych oddziaływań wskazanych w poprzednim etapie notowano również w obecnym. Jedynie na stanowisku Po****a-składnica w Puszczy Białowieskiej nie powtórzono oddziaływania Zmiana sposobu uprawy (chodziło o zaniechanie prowadzenia jakichkolwiek rębni na terenach, gdzie rośnie i odnawia się jesion). Na kilku stanowiskach pojawiły się nowe, nie notowane wcześniej, oddziaływania; np. na stanowisku Zi****a D**** pojawiły się oddziaływania związane z kolekcjonerstwem i sukcesją roślinną.

Tab. 6. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań (16 stanowisk) Podsumowanie przewidywanych zagrożeń dla gatunku na badanych stanowiskach dla regionu biogeograficznego kontynentalnego i porównanie z latami 2006-2008

Kod	Zagrożenie	Łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)			Czy zagrożenie było przewidywane w poprzednich badaniach tak-podać liczbę/nie
			A	B	C	
A03.03	zaniechanie / brak koszenia	16	1			Nie
B	Gospodarka leśna - ogólnie	16		1		Tak-2
B02.02	wycinka lasu	16	1			Tak-1
B02.03	Usuwanie podszytu	16		1		Nie
B02.04	Usuwanie martwych i umierających drzew	16		1		Nie
B04	stosowanie biocydów,	16	1			Nie

	hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo)					
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe	16	1			Tak-2
F05.06	zbieranie w celach kolekcjonerskich	16	2		4	Tak-4
G01.03	pojazdy zmotoryzowane	16	3	1		Nie
I01	nierodzące gatunki zaborcze	16	1			Nie
I02	problematiczne gatunki rodzime	16	1			Nie
J02.06.01	pobór wód powierzchniowych na potrzeby rolnictwa	16			1	Nie
J02.03.02	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	16			2	Tak-1
K02	Ewolucja biocenotyczna/sukcesja	16		1		Nie
K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	16		2		Nie
K04.03	zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	16	4	1		Tak-2

Lista zagrożeń na stanowiskach monitoringowych przeplatki matorny jest nieco krótsza (16) niż w przypadku oddziaływań; większość z nich notowano jedynie na pojedynczych (1-2) stanowiskach.

Większej liczby stanowisk dotyczyły jedynie takie zagrożenia, jak kolekcjonerstwo – 6 st., zawleczenie choroby (choroba jesionów, rośliny żywicielskiej gatunku, powodująca ich zamieranie) - 5 st., pojazdy zmotoryzowane (rozjeżdżanie motyli siadających na drogach i na rozjechanej padlinie) – 4 st. I sukcesja roślinna – 3 st. Najpoważniejszym z tych zagrożeń jest choroba zamierania jesionów.

Monitoring był wykonywany powtórnie na 8 z 16 badanych stanowisk. Większość zagrożeń wymienianych w poprzednim etapie prac zostało wskazanych także w 2014 r., choć zdarzały się wyjątki; np. na stanowisku Łąki nad Ub***ą nie zidentyfikowano aktualnie zagrożenia sukcesją, a na stanowisku Okulice – usuwania martwych i umierających drzew. Nowe zagrożenia zidentyfikowano na stanowiskach: Łąki nad Ub***ą (choroba jesionów), Ok***e (sukcesja roślinna), Po***a (kolekcjonerstwo, choroba jesionów).

Informacja o gatunkach obcych

Tab. 7. Gatunki obce

Zestawienie informacji o gatunkach obcych, stwierdzonych w trakcie monitoringu gatunku

Obszar N2000	Stanowisko	Obserwowane gatunki obce (lista gatunków)			
		Wyniki poprzednich badań		Wyniki obecnych badań	
Przeplatki nad Bystrzycą	Ok***e	robinia akacyjowa pseudacacia L.	Robinia	robinia akacyjowa pseudacacia L.	Robinia
Przeplatki nad Bystrzycą	Ok***e	-		winobluszcz Parthenocissus inserta Fritsch	zaroślowy (A.Kern.)
Dolina Widawy	Wr***w – L*** R***	sosna czarna Arnold	Pinus nigra	sosna czarna	Pinus nigra Arnold
Las Żaliński	Ż***n	-		niecierpek	drobnokwiatowy

Grądy w dolinie Odry	By***a O***	Nie badano	<i>Impatiens parviflora</i> DC. niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
-	Ch***z	Nie badano	necierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> DC.
-	Wj***ś – Z***	Nie badano	<i>Rdestowiec sachaliński</i> Reynoutria <i>sachalinensis</i> (F. Schmidt) Nakai

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem – na podstawie badań prowadzonych w danym etapie

Zastosowanej metodyki monitoringu nie zmieniano w stosunku do 2011 roku. W zakresie określania stanu populacji metodyka jest odpowiednia dla tego gatunku. W innych krajach liczebność matury szacowana jest w podobny sposób. Proponuje się tylko korektę długości transektu do obserwacji: powinna wynosić 800-1000 m zamiast 300-600 m. Jeśli chodzi o ocenę stanu siedliska, to przy obecnym stanie wiedzy nie można zaproponować lepszego, ponieważ czynniki decydujące o zasiedleniu stanowiska nie są dostatecznie rozpoznane. Modyfikacji będzie też wymagać sposób określania bazy pokarmowej gąsienic w Dolinie Biebrzy z uwagi na inną roślinę żywicielską i inny typ siedliska lęgowego. Nie jest to jednak możliwe, dopóki nie zostaną zakończone i podsumowane badania bionomii gatunku na Podlasiu.

Wniosek niektórych ekspertów o korektę waloryzacji wskaźników *liczebność* i *liczba oprzędów* (wydaje im się zawyżona) można będzie rozpatrzyć dopiero po przeprowadzeniu kilku etapów monitoringu.

Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

Działania ochronne powinny skupiać się na zachowaniu siedliska przeplatki. Dobry przykład wytycznych odnośnie tego gatunku znajduje się w Planie Zadań Ochronnych dla obszaru PLH020055 „Przeplatki nad Bystrzycą” w województwie dolnośląskim na lata 2012-2021 (RDOŚ Wrocław):

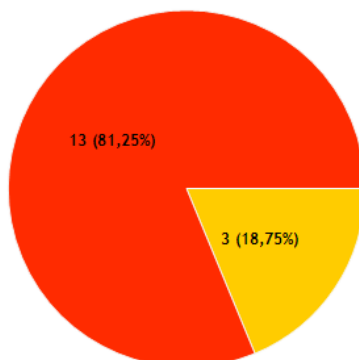
Proponowane działania ochronne dla przeplatki matury *Euphydryas maturna* 6169 dotyczą dwóch kategorii: działań związanych z ochroną czynną oraz z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. W pierwszej grupie znalazły się takie działania jak dosadzanie do istniejących zadrzewień krzewów kaliny koralowej *Viburnum opulus* i derenia świdwy *Cornus sanguinea*. Gatunki drzew i krzewów wymienione do dosadzenia związane są z cyklem rozwojowym przeplatki matury i są niezbędne dla dalszego trwania gatunku na obszarze Natura 2000. Z kolei w grupie działań związanych z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania znalazły się przycinanie (zamiast wycinania) podrostów jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* oraz utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania lasu z pozostawieniem luk w zwartym drzewostanie dla naturalnego odnowienia jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* i derenia świdwy *Cornus sanguinea*.

Działanie takie w przypadku ich podjęcia dają możliwość skutecznej ochrony gatunku na stanowiskach jego występowania.

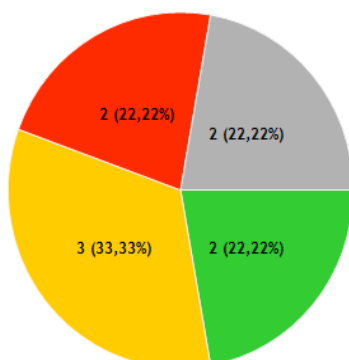
Syntetyczne podsumowanie wyników dla gatunku

Populacja 2014

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

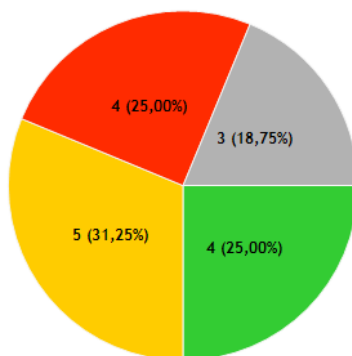
Populacja 2011

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

Uwaga: dane na wykresie uwzględniają oceny zniszczonego stanowiska Grzybów, nie badanego w 2014 r.

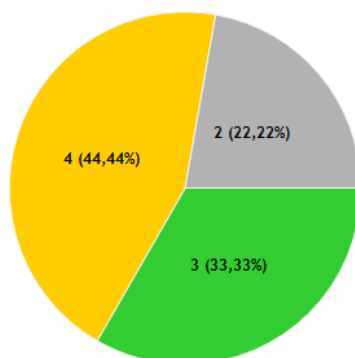
Siedlisko 2014

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

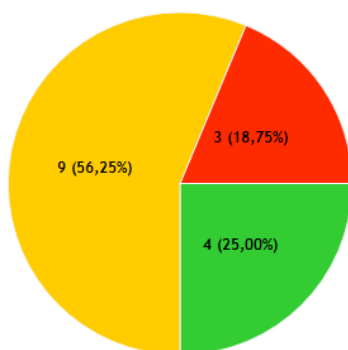
Siedlisko 2011

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

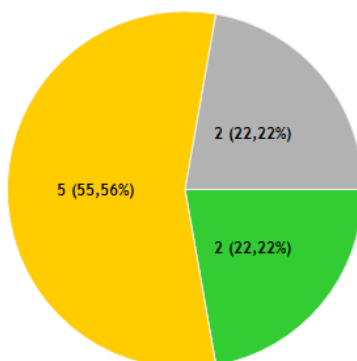
Uwaga: dane na wykresie uwzględniają oceny zniszczonego stanowiska Grzybów, nie badanego w 2014 r.

Perspektywy ochrony 2014

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Perspektywy ochrony 2011

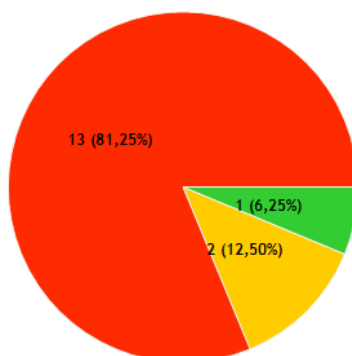

FV właściwy **U1** niezadowolający **U2** Zły **XX** nieznany

Uwaga: dane na wykresie uwzględniają oceny zniszczonego stanowiska Grzybów, nie badanego w 2014 r.

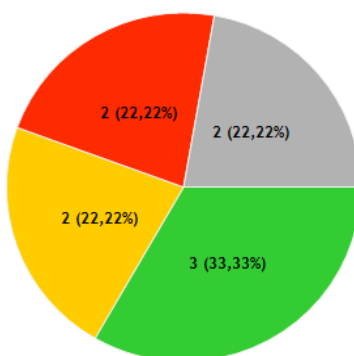

Ocena ogólna 2014

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

Ocena ogólna 2011

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznan

Uwaga: dane na wykresie uwzględniają oceny zniszczonego stanowiska Grzybów, nie badanego w 2014 r.

Region kontynentalny

W 2014 r. prace monitoringowe prowadzono na 16 stanowiskach w woj. dolnośląskim, lubelskim, podlaskim i lubuskim. W 2011 r. badanych było 9 stanowisk, z których 8 monitorowano powtórnie (jedno z badanych wcześniej stanowisk zostało zniszczone).

Populacja

Z 16 stanowisk stanu populacji nie oceniono na FV na żadnym stanowisku. Aż 13 stanowisk oceniono jako U2 (np. Wr***w-R*** - dolnośląskie, Ż***n – lubelskie, Zi***a D*** - podlaskie) i dwa na U1 (By***a O***, Wr***w-L*** R***). Na zły stan populacji wskazywał przede wszystkim wskaźnik *liczba oprzędów* oraz wskaźniki *liczba obserwowanych osobników* i *indeks populacyjny*. Jedynie wskaźnik *izolacja* oceniony został na większości stanowisk jako właściwy.

Porównanie z wynikami poprzednich prac monitoringowych w roku 2011 (8 stanowisk było badanych w obu etapach prac) 2011 pokazuje regres populacyjny na większości porównywanych stanowisk. Drobną poprawę w stosunku do poprzednich badań populacji wykazuje tylko stanowisko Łąki nad Ub***ą (lubelskie), choć ocena ta sama (U1). Na 4 stanowiskach badanych w obu etapach prac (Ma***e, Ok***e, Wr***w-L*** R*** i Ż***n) oceny dla parametru populacja były niższe niż poprzednio. Na stanowisku

Wr***w R*** nie odnotowano zmian stanu populacji. Na dwóch stanowiskach, gdzie w poprzednim etapie prac nie określono stanu populacji (Po***a-składnica i Zi***a D***), bo gatunku nie obserwowano, aktualnie oceniono go jako zły (b. mała liczba obserwowanych osobników).

Generalnie wskaźniki dotyczące populacji wypadły nieco lepiej w ocenach we wschodniej Polsce, w porównaniu z zachodnią, ale te siedliskowe, np. baza pokarmowa i ekspozycja mikrosiedlisk oceniano nieznacznie wyżej w Polsce południowo-zachodniej. Poza tym populację (metapopulację?) z Doliny Biebrzy, zasiedlającą tereny otwarte trudno porównywać z populacjami leśnymi z innych części kraju (info M. Sielezniew, Uniw. Białystok).

Ogólnie na gorsze od oczekiwanych oceny tego parametru wpływ mogła mieć niższa niż zakładana w metodyce liczba jednostkowych kontroli dorosłych owadów (imagines) – śr. 2-4 kontroli na stanowisku badawczym, co mogło przynieść niepożądany efekt przeoczenia szczytu pojawu motyli. Należy jednak pamiętać, że niezależnie od mniejszej liczby stanowisk badanych w roku 2011, wyniki z dwóch sezonów badań nie uprawniają do wyciągania wniosków odnośnie kierunku zmian w populacji.

Siedlisko

Stan siedliska oceniono jako właściwy jedynie na czterech z 16 stanowisk (Wi***ś Z***, Ma***e i Ok***e-dolnośląskie, Łąki nad Ud***ą - lubelskie). Cztery stanowiska zostały ocenione na U2 (np. Bo***a - lubuskie, Zi***a D*** i Po***a - podlaskie). Na pięciu stanowiskach stan siedliska oceniono jako niezadowalający: Kr***a (lubelskie) i By***a O*** (dolnośląskie). Na generalnie niskie oceny stanu siedliska wpływała głównie niewystarczająca baza pokarmowa (dostępność jesionu, rośliny pokarmowej motyla). Stanu siedlisk nie określono na 3 stanowiskach w Dolinie Biebrzy, co wynikała z trudności w ocenie wskaźnika baza pokarmowa w sposób zgodny z instrukcją w metodyce, z powodu całkiem innej rośliny żywicielskiej gąsienic oraz innego typu siedliska lęgowego (otwarte, łąkowe) w Dolinie Biebrzy.

Porównanie z wynikami poprzednich prac monitoringowych w roku 2011 (możliwe dla 8 stanowisk) pokazuje, że na żadnym ze stanowisk nie odnotowano pogorszenia się warunków siedliskowych. Na dwóch stanowiskach w Puszczy Białowieskiej (Po***a i Zi***a D***) skonkretyzowano oceny z XX (nieznany) na U2 (zły). Na 6 stanowiskach nie odnotowano zmian stanu siedliska, przy czym na 4 utrzymał się stan właściwy. Jest wśród nich stanowisko Ok***e, gdzie oceny sugerują poprawę stanu siedliska z U1 na FV; wynika to jednak tylko z zaniżenia oceny parametru w poprzednim etapie prac.

Perspektywy ochrony

Obecnie perspektywy oceniono jako właściwe na 4 z 16 stanowisk (np. Ma***e - dolnośląskie i Kr***a - lubelskie). Na 9 stanowiskach oceniono je jako niezadowalające (w tym: Gi***n B*** B- podlaskie, Ch***z i Ok***e- dolnośląskie). Na trzech stanowiskach perspektywy oceniono jako złe (Ża***n, Zi***a D*** - podlaskie, Wr***w R*** - dolnośląskie). Na tych stanowiskach negatywne oddziaływania wiążą się głównie z gospodarką leśną lub wodną na sąsiadujących terenach, a na stanowisku Łąki nad Ub***ą dodatkowo z ewolucją biocenotyczną. Głównym zagrożeniem związanym z gospodarką leśną jest wycinka drzew stwierdzona w pobliżu stanowiska i mogąca zagrażać siedlisku gatunku. Na stanowiskach monitoringowych: Ok***e, Wr***w - L*** R***, By***a O*** - dolnośląskie, Ża***n - lubelskie, Po***a - składnica, perspektywy ochrony gatunku należy określić jako niezadowalające (U1). Jako, że większość badanych populacji zasiedla tereny podlegające różnego rodzaju antropogenicznym przekształceniom, przewidywane zagrożenia polegają w głównej mierze na zmianie sposobu zagospodarowania terenu (wycinka zakrzewień, niewłaściwe zalesienia, a w mniejszym stopniu budowa urządzeń hydrotechnicznych). Niebagatelnym zagrożeniem jest zwiększanie presji na siedliska przeplatki poprzez do niedawna stosowane tam, totalnie działające środki ochrony lasu (pestycydy) oraz zwiększenie natężenia

ruchu drogowego (i na poboczach - składnicach drewna), w tym intensyfikacja prac leśnych np. zrywkowych. Na stanowisku Wr***w – R*** perspektywy określono jako złe (U2) z uwagi na niską liczebność populacji i nieznane możliwości imigracji osobników z pobliskich kompleksów leśnych. Z kolei dwa stanowiska Bo***a (lubuskie) i Zi***a D*** (Puszcza Białowieska) mają perspektywy ochrony na ocenę złą (U2), ale każde z innych powodów. Pierwsze ze względu na słabe odnowienie naturalne i izolację stanowiska oraz zbieg szkodliwych czynników naturalnych i gospodarczych, drugie głównie z powodu sukcesji naturalnej, zacienienia i zarośnięcia poboczy drogi.

Generalnie, największe zagrożenia dla gatunku są związane z sukcesją ekologiczną (przekształcenie luźnej mozaiki zarośli oraz heliofilnych roślin zielnych w zwarte zbiorowiska leśne). Zagrożeniem na mniejszą skalę jest usuwanie nalotu jesionowego i „jesionów – matek” z uwagi na szerzącą się niezdiagnozowaną chorobę tego gatunku drzewa. Drzewa chore (podsychające) lub zdradzające objawy choroby (zwiędłe i suche pędy wierzchołkowe) są wycinane jako potencjalne rozsadniki choroby.

Porównanie ocen perspektyw ochrony z dwóch etapów monitoringu, dotyczące 8 stanowisk, wykazało, że na 5 stanowiskach oceny pozostały bez zmiany, przy czym tylko na 2 są to oceny FV. Tylko na jednym stanowisku (Ża***n) parametr ten oceniono gorzej niż w poprzednim etapie prac (nasilone zamieranie jesionu, pogarszający się stan bazy pokarmowej). Skonkretyzowano oceny perspektyw na 2 stanowiskach w Puszczy Białowieskiej, gdzie nie oceniono ich w poprzednim etapie prac (XX).

Ocena ogólna

Spośród 16 stanowisk monitorowanych w roku 2014 na 13 stan ochrony został oceniony jako zły (np. na stanowiskach Wr***w-R*** - dolnośląskie, Ża***n – lubelskie, Zi***a D*** – podlaskie). Na dwóch stanowiskach stan gatunku został oceniony jako niezadowolający (np. By***a O*** na Dolnym Śląsku). Tylko w przypadku Łąk nad Udobrowianką ocena ogólna była właściwa FV, pomimo niezadowolającej oceny stanu populacji (trzy wskaźniki na FV, tylko liczba oprzędów U1). Decydujący wpływ na bardzo niskie oceny ogólnego stanu ochrony miały oceny stanu populacji (przeważały oceny złe U2). Stan siedlisk oceniono znacznie lepiej niż stan populacji. Perspektywy ochrony oceniane były lepiej niż stan populacji, ale i tak na 12 stanowiskach określono je jako niewłaściwe (przeważały jednak oceny U1, a nie U2 jak w przypadku populacji).

Porównanie ocen ogólnych dla 8 stanowisk badanych w obu etapach prac wykazało, że pozostały one bez zmian tylko na dwóch stanowiskach (Łąki nad Ub***ą i Wr***w-R***), a na 6 były niższe niż w roku 2011. Gorsze oceny ogólne wynikały przede wszystkim z gorszych ocen stanu populacji. Przyczyny tego są niejasne, gdyż stan siedlisk pozostał praktycznie bez zmian. Przyczyn można upatrywać w niekorzystnym zbiegu czynników abiotycznych w roku 2013 (wiosenne opady deszczu i powodzie), ewentualnie w naturalnych (?) cyklicznych zmianach liczebności (spadek po szczytowej fazie wzrostu w latach 2010-2011). Na gorsze oceny stanu populacji mogła mieć także wpływ niższa niż zakładana w metodyce liczba jednostkowych kontroli dorosłych owadów (imagines) – śr. 2-4 kontroli na stanowisku badawczym, co mogło przynieść niepożądany efekt przeoczenia szczytu pojawu motyli.